

Antoine de Saint-Exupéry, schrijver en brokkenpiloot

Als iemands portret in Frankrijk al drie keer op een postzegel is afgebeeld, kan die persoon ongetwijfeld beschouwd worden als een beroemde Fransman. Wanneer daarnaast ook nog een luchtpostblad en een serie van vijf postzegels plus een blokje aan zijn werk gewijd zijn, is er sprake van een zéér beroemde Fransman. Antoine de Saint-Exupéry (1900-1944), een van de weinigen die zoveel filatelistische eer te beurt is gevallen, heeft dan ook op twee gebieden zijn sporen verdiend: als piloot en als schrijver.

Saint-Exupéry, zoon uit een welgesteld adellijk geslacht, maakt als twaalfjarige jongen kennis met de luchtvaart tijdens een bezoek aan een vliegveldje. Hij mag mee met een rondvlucht en krijgt daarbij blijkbaar de smaak van het vliegen te pakken. In militaire dienst volgt hij de vliegeniersopleiding en in 1926 vindt hij een baan bij een maatschappij die luchtpost vervoert tussen het Franse Toulouse en Dakar in Senegal. Zijn eerste boek, *Courrier Sud* (1929), baseert hij op zijn ervaringen in deze periode. Enkele jaren later zoekt de avonturier het verder van huis en wordt hij directeur van de Argentijnse "Aeroposta Argentina". Saint-Exupéry vervoert post over het Andes-gebergte en doet daarbij inspiratie op voor zijn tweede roman, *Vol de Nuit* (1931), een internationale bestseller die later ook verfilmd zal worden.

Na zijn terugkeer uit Zuid-Amerika blijft Saint-Exupéry actief als (test-)piloot en als schrijver. Zijn journalistieke werk omvat onder meer een reeks artikelen over de Spaanse Burgeroorlog. Als piloot overleeft hij verschillende ernstige ongelukken, zoals een crash in de Libische woestijn, waarbij hij

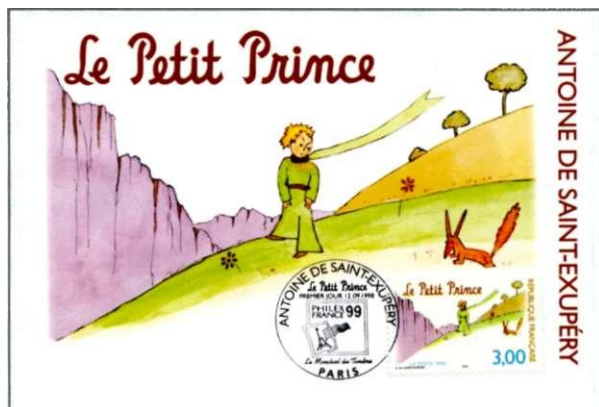

pas na dagenlang lopen wordt gered door een passerende karavaan. Dat soort verhalen draagt natuurlijk in niet geringe mate bij aan zijn roem. Terwijl hij herstellende is van een volgend vliegtuigongeluk dat hem overkwam in Guatemala, schrijft Saint-Exupéry een nieuwe roman, *Terre des Hommes* (1939).

Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog neemt Saint-Exupéry dienst bij het Franse leger als verkenningspiloot en publiceert hij weer een roman met autobiografische ondertoon: *Pilot de guerre* (1941). Hoewel hij aanvankelijk een aanhanger is van het Vichy-regime (de regering van het onbezette deel van Frankrijk), verlaat hij Frankrijk en vestigt zich in New York. Hier schrijft hij in 1943 zijn meesterwerk *Le Petit Prince* (De Kleine Prins), een modern sprookje dat hij ook zelf illustreert.

Als Saint-Exupéry zich in 1943 meldt bij de Franse luchtmacht in Noord-Afrika, is hij vanwege zijn vele verwondingen eigenlijk niet meer geschikt om te vliegen. Dat houdt hem echter absoluut niet tegen: hij maakt vele verkenningsvluchten voor de geallieerden. Op 31 juli 1944 stijgt hij vanaf Corsica op voor een verkenningsvlucht boven Zuid-Frankrijk. Of hij neergeschoten is door de Duitsers, danwel zijn zoveelste ongeluk heeft gekregen, is niet bekend. Er wordt ook aan zelfmoord gedacht. In elk geval is na die dag nooit meer iets van Antoine de Saint-Exupéry gehoord. Pas in juni 2000, ruim een halve eeuw nadat de piloot verdwenen is, wordt het wrak van zijn toestel gevonden in zee.

De Kleine Prins, een sprookje voor volwassenen, is vertaald in bijna vijftig talen. De ik-figuur van dit verhaal is een piloot die met zijn vliegtuig neergestort is in de woestijn. Hij ontmoet daar een jongen, die een prins blijkt te zijn en afkomstig is van een verre planeet. Deze kleine prins vertelt over zijn avonturen op aarde en over een zeldzame bloem op zijn planeet: een roos.

Wanneer hij ontdekt dat rozen op de aarde helemaal niet zeldzaam zijn, is hij erg teleurgesteld. Maar een woestijnvosje vertelt hem dat hij zijn eigen zeldzame roos moet koesteren. Hierdoor vindt de prins zin in zijn leven en met dat inzicht keert hij terug naar zijn eigen planeet.

- Bij jou kweken de mensen
vijfduizend rozen in één tuin,
zei het prinsje en ze vinden
daarin niet wat ze zoeken.

- Nee, dat vinden ze niet,
antwoordde ik.

- En toch zouden ze kunnen
vinden wat ze zoeken in één
enkele roos of in een beetje
water.

- Ja dat is zo, antwoordde ik.
En het prinsje voegde eraan
toe:

- Maar ogen zijn blind. Met het
hart moet men zoeken.

Saint-Exupéry in de filatelie

Antoine de Saint-Exupéry is als piloot en als schrijver op postzegels van allerlei landen afgebeeld. De eerste Franse zegel met zijn portret verscheen in 1947. Het was een luchtpostzegel van 50 + 30 oude francs, gegraveerd door de befaamde Gandon. Dit ontwerp werd in 1994 opnieuw gebruikt als zegelbeeld (nu met de waarde 5 francs) op een luchtpostblad ter

herdenking van de verdwijning van Saint-Exupéry. Op dit luchtpostblad is ook de Kleine Prins te zien. Op de eerste luchtpostzegel in de reeks "Pioniers van de Luchtpost" (1970) zijn portretten afgebeeld van de piloten Mermoz en Saint-Exupéry. Een derde portret van Saint-Exupéry staat op een postzegel van 3 fr. / 0,46 € uit juni 2000.

Voorafgaande aan de tentoonstelling PHILEXFRANCE 99 werd in 1998 een serie van vijf postzegels uitgebracht met Saint-Exupéry's illustraties uit De Kleine Prins. De zegels verschenen ook in een speciaal tentoonstellingsblok.

Argentinië gaf in 1995 het blokje Aerofila uit met twee zegels, dat in 1997 voorzien werd van een opdruk ter gelegenheid van 70 jaar luchtpost. In 1999 bracht dit Zuid-Amerikaanse land een zegel uit met een afbeelding van een van Saint-Exupéry's vliegtuigen en in 2000 werd aan zijn leven en werk zelfs een compleet postzegelboekje gewijd.

Saint-Exupéry's fatale laatste vlucht werd in 1994 filatelistisch herdacht door Kroatië, Slowakije, Hongarije, Marokko, Israël, Equatoriaal-Guinea, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Gabon, Mexico en Wallis & Futuna. Zijn honderdste geboortedag was in 2000 aanleiding tot postzegeluitgiften van Bulgarije, Marokko en Nieuw Caledonië.

Daarnaast verschenen er in de loop van de tijd nog postzegels in het toenmalige Frans West-Afrika, in Kameroen, in Tsjad en in Senegal.

J. Spijkerman